

Jaarverslag 2021

www.historischekring.nl

Het jaarverslag bevat een samenvatting van de organisatorische aspecten en een terugblik op de speciale activiteiten in 2021

Samenstelling bestuur

De Historische Kring stelt zich ten doel zoveel mogelijk over de historie van het dorp te beschrijven, te documenteren en digitaal vast te leggen. Dit gebeurt onder leiding van het bestuur in 2021 bestaande uit:

Ton Kuijs	- voorzitter
Ans Baar	- secretaris
Petra van 't Klooster	- penningmeester
Hans Stalenhoef	- lid
Jan van Wijk	- lid

Bestuursvergaderingen

In 2021 heeft het bestuur door de coronamaatregelen slechts 4 keer fysiek kunnen vergaderen. De contacten verliepen verder voornamelijk per e-mail of telefonisch.

Digitale ledenvergadering

Ook was het in 2021 niet mogelijk om een fysieke ledenvergadering te houden. Als alternatief zijn de leden digitaal geïnformeerd en is desgevraagd ingestemd met:

- Het jaarverslag en het verslag van de kascommissie
- De financiële documenten, zoals de rekening 2020 en de begroting 2021
- De herbenoeming van secretaris Ans Baar en de benoeming van de kandidaat-bestuursleden: Hans Stalenhoef en Jan van Wijk.

Extra ledenvergaderingen voor goedkeuring nieuwe statuten

Voor het verkrijgen van de ANBI-status moesten de hiervoor benodigde nieuwe statuten door de leden in een fysieke ledenvergadering worden goedgekeurd. De eind 2020 via email aan de leden gevraagde goedkeuring van de nieuwe statuten was niet voldoende. In de op 9 september gehouden extra ledenvergadering waren onvoldoende leden aanwezig. Met als gevolg dat het wijzigingsvoorstel in een 2^e extra ledenvergadering opnieuw in stemming moest worden gebracht. Voor de definitieve goedkeuring was een meerderheid van 2/3 van de aanwezige leden voldoende. In deze op 12 november gehouden extra vergadering stemde de aanwezigen leden unaniem in met het voorstel tot wijziging van de statuten. Inmiddels is de wijzigingsakte op 9 december bij de notaris gepasseerd en is bij de belastingdienst een ANBI-erkenning en Culturele ANBI-erkenning aangevraagd.

Nieuwe projecten

Ondanks het opnieuw door corona gedomineerde jaar, kunnen we terugkijken op een actief jaar. Zo is intensief gewerkt aan de realisering van:

- Nieuwe website
- Online-Nieuwsbrief
- Themanummer Werinon: 'De Adellijke Stichting van Nederhorst den Berg' in de vroege Middeleeuwen
- Uitbreiding van de 'Vroeger en Nu' wandeling
- Restauratie van het Oorlogsmonument van Albert van Benschop.

Meer informatie over de nieuwe projecten is te lezen onder de kop 'speciale activiteiten'.

Ledenaantal

De activiteiten rond de nieuwe projecten brachten naast veel publiciteit ook enkele nieuwe leden op. De teller staat nu op 460. Om het ledenbestand op peil te houden blijft het werven van nieuwe leden echter de nodige aandacht vragen.

Ledenadministratie

Coen Meerbeek beheert de ledenadministratie en zorgt voor verzending van de online-nieuwsbrief.

E-mail-post

Jan van Wijk heeft het verzorgen van de e-mailpost overgenomen van Johnny van Mourik.

Scheningen

In 2021 is de Kring weer verrast met een aantal zeer gevarieerde scheningen. Deze worden gearchieveerd en vermeld in het tijdschrift Werinon.

Overkoepelende activiteiten

De Historische Kring is aangesloten bij de stichting Tussen Vecht en Eem (TVE), een platform van historische kringen in de regio. Het bestuur neemt ook deel aan de bijeenkomsten van de historische kringen in Wijdemeren met de gemeente over gezamenlijke projecten.

Werkgroepen

Voor het realiseren van de doelstellingen van de Historische Kring zijn werkgroepen ingesteld, het betreft:

- **Automatisering**

Herman Schilder en Franck van Zijl houden alle systemen draaiende met de juiste software, updates en controle op het netwerk. In overleg met een extern adviseur is door middel van een eigen router een apart lokaal netwerk voor de Kring aangelegd.

- **Archivering/bibliotheek**

Corry Schoordijk en Karien Veerman beheren het archief en houden de bibliotheek op orde. In de loop van het jaar zijn Hans Stalenhoef en Jan van Wijk de gelederen van deze werkgroep komen versterken.

- **Foto-documentatie**

Koen Hoetmer en Teus van de Kemp selecteren en digitaliseren het fotomateriaal. De gedigitaliseerde foto's worden gedocumenteerd en voorzien van teksten door Hanne Cozijn, Corry Schoordijk, Karien Veerman, Gerard Baar en Cees Stalenhoef.

Ton Keizer zorgt, als vaste fotograaf, voor foto's van veranderingen in het dorp en van belangrijke evenementen en gebeurtenissen.

- **Redactie tijdschrift Werinon**

De redactie bestaande uit Gerard Baar, Theo Cozijn, Mark Hilberts en Coen Meerbeek is er weer in geslaagd om twee prachtige edities met gevarieerde verhalen en mooi vormgegeven uit te brengen. Aangezien fysieke bijeenkomsten beperkt mogelijk waren, zijn de leden hiermee toch op de hoogte gebleven van de activiteiten en de historische wetenswaardigheden.

Werkruimte/documentatiecentrum

In de werkruimte op de bovenverdieping van het Sociaal Cultureel Centrum aan de Blijklaan is het archief en documentatie van de Historische Kring te vinden. Vanwege de Coronamaatregelen is de werkruimte in 2021 slechts een korte periode open geweest.

Presentatie

- **Doorlopende foto/film-show in hal Sociaal Cultureel Centrum (SCC)**

De Televisie in de hal van het SCC is door de Historische Kring voorzien van een foto/film-show. Zo kunnen de bezoekers van het centrum doorlopend historische foto's en films bekijken.

- **Vitrine gemeentehuis**

In de hal van het gemeentehuis van Wijdmeren staan vitrinekasten voor het tentoonstellen van bijzondere spullen van de drie Historische Kringen in de gemeente. De inhoud van de vitrines wordt met een zekere regelmaat gewisseld.

Speciale activiteiten

Door de coronamaatregelen waren we genoodzaakt om de excursie naar het fort Nieuwersluis en de lezing over 'Herauten op de Stelling van Amsterdam' uit te stellen.

Online- Nieuwsbrief

Begin 2021 is de 1^e Online-Nieuwsbrief uitgebracht. Gehoord de reacties voldoen we, met het regelmatig uitbrengen van deze brief, aan het doel om de leden en geïnteresseerden meer te betrekken bij de activiteiten van de Kring en de geschiedenis van het dorp.

Nieuwe website

Na een ongelukkige crash van de website is, in recordtijd door uitbesteding, maar vooral dankzij de inspanning van Marjolein Meerbeek, die de site inhoudelijk vorm heeft gegeven, een goed ogende, toegankelijke website gerealiseerd. Een regelmatig bezoek aan de website: www.historischekring.nl is dan ook ten zeerste aan te bevelen.

Stijlvolle presentatie: Themanummer Werinon: over de geschiedenis van kasteel Nederhorst

Op **vrijdag 4 juni** is in de Hornhal op het terrein van kasteel Nederhorst het door mevrouw Els van Damme geschreven Themanummer: De Adellijke Stichting van Nederhorst den Berg in de vroege Middeleeuwen officieel gepresenteerd. Het boek is het resultaat van jarenlang onderzoek. Het bevat een beschrijving van de bijzondere wording van Nederhorst den Berg en de daarin zeer belangrijke rol van kasteel Nederhorst. Een voor de geschiedschrijving van het dorp zeer belangrijk document.

Voorafgaand aan de officiële presentatie waren er diverse sprekers. Voorzitter Ton Kuijs gaf na zijn welkomstwoord een kort overzicht van de eigenaren van het kasteel die al sinds vele eeuwen van grote invloed zijn geweest op de ontwikkeling van het dorp en zijn inwoners. Vervolgens was het woord aan Paul van den Acker, voorzitter van de Harmine Wolters Stichting, die inging op de belangrijke rol van Jan Lourens Jonker die het kasteel in 1959 kocht en restaureerde. Vlak nadat de restauratie was voltooid brandde het in 1971 totaal af. Maar door de inzet van Jonker verrees het kasteel weer in volle glorie. Daarna is de Harmine Wolters Stichting opgericht. Deze Stichting heeft zich jarenlang ingezet om het kasteel op verantwoorde wijze te beheren. Maar door vertrek van huurders is de Stichting genoodzaakt om het kasteel en bijgebouwen over te dragen aan Stadsherstel Amsterdam. Daarna was het woord aan Ruth van der Puijl van Stadsherstel Amsterdam. Zij liet heel enthousiast zien wat de plannen zijn met het kasteel en omgeving. Dit kan echter pas gerealiseerd worden als de gemeente groen licht geeft voor woonbestemming van dit monument.

Na een paar muzikale intermezzo's van de cellisten Fred Pot en Hans Bonsel was het woord aan Els van Damme, die zichtbaar verheugd was met de waardering voor haar werk en met name van de mensen die zich hebben ingezet voor het behoud van kasteel Nederhorst. Aansluitend overhandigde zij de eerste exemplaren van haar, door Theo Cozijn fraai vormgegeven, boek aan Ruth van der Puijl en Paul van den Acker. Beide vanwege de sponsoring, maar vooral ook met het oog op hun rol bij de toekomst van kasteel en park. Met dank aan de auteur, de vormgever, de sponsors, de musici en de gastvrije ontvangst, kunnen we terugkijken op een stijlvolle presentatie.

9 september - Extra ledenvergadering/lezing over de plannen rond Kasteel Nederhorst, in de Hornhal op het terrein van kasteel Nederhorst.

Na een woord van welkom stelde voorzitter Ton Kuijs de goedkeuring van de nieuwe statuten aan de orde. Voor het verkrijgen van de ANBI-status moeten deze door de leden in een fysieke ledenvergadering worden goedgekeurd. Daarna stemden de aanwezige leden unaniem in met de nieuwe statuten, maar dit was niet voldoende voor de noodzakelijke goedkeuring. Met als gevolg dat het wijzigingsvoorstel in een 2e extra ledenvergadering opnieuw in stemming moet worden gebracht.

Hierna was het woord aan Ruth van der Puijl, projectleider Planontwikkeling en Restauratie bij Stadsherstel Amsterdam, voor een lezing over het werk van Stadsherstel en de plannen rond kasteel Nederhorst.

Stadsherstel heeft een aantal monumenten en beeldbepalende panden gered in en binnen een straal van 45 kilometer rondom Amsterdam, waaronder kerken, grachtenpanden en molens. Binnenkort kan het prachtige kasteel Nederhorst aan dit rijtje worden toegevoegd. Stadsherstel doet dit door de panden zorgvuldig te restaureren, een passende bestemming te geven

en te verhuren. De panden worden in bezit gehouden, waarmee een goede staat van onderhoud gegarandeerd blijft. Zo levert de organisatie een belangrijke bijdrage aan het behoud van erfgoed, de toegankelijkheid van monumenten en belangrijk: het behoud van het restauratieambacht. Voor kasteel Nederhorst zijn de plannen voor het realiseren van huurwoningen in het kasteel en de bijgebouwen in een vergevorderd stadium. In deze plannen is ook ruimte voor openbare functies. De tuin blijft publiekstoegankelijk. Stadsherstel wil het landgoed als geheel aanpakken. Het motto van stadsherstel is: **Erfgoed moet leven!**

11 september - Feestelijke presentatie aanvulling 'Vroeger en Nu' wandeling.

Op Open Monumentendag is op feestelijke wijze de aanvulling op de 'Vroeger en Nu' wandeling gepresenteerd bij de muzikant op het Willie Dasplein. Voor het officiële deel was de wethouder cultuur van de gemeente Wijdereen: Rosalie van Rijn, uitgenodigd.

Voorzitter Ton Kuijs heette haar en de belangstellenden van harte welkom. Hij vertelde in het kort hoe de aanvulling tot stand was gekomen.

Na plaatsing van de eerste 34 borden kwam de werkgroep tot de conclusie dat de buitengebieden ontbraken in het geheel. Onvervaard ging iedereen weer aan de slag om dat hiaat op te vullen. Er staan nu in totaal 52 borden verspreid door het hele dorp. Voor meer foto's en gesproken achtergrondinformatie zijn de borden voorzien van een QR-code.

Daarna nodigde hij de wethouder uit om haar zegje te doen voordat zij het grote bord met de plattegrond van Nederhorst den Berg zou gaan onthullen. Hierop zijn alle locaties aangegeven.

Mevrouw van Rijn memoreerde dat ze maar wat graag aan de uitnodiging van de Kring gehoor had gegeven omdat ze dit soort initiatieven een warm hart toedraagt. Voorzitter Kuijs nodigde haar vervolgens uit om samen met hem het eindresultaat prijs te geven.

Puzzeltocht

Na het officiële deel kon jong en oud in de vorm van een puzzeltocht kennismaken met de historie van het dorp. Hiermee was een kleine prijs te verdienen. Voor kinderen lag er vanaf begin september een kleurplaat klaar bij Albert Heijn. Bij inlevering kregen ze een presentje. Daarnaast werd er vanuit een stand in de muziektent informatie verstrekt over onze activiteiten en was historisch materiaal te koop, zoals ansichtkaarten, foto's, dvd's en (speciale) edities van ons tijdschrift Werinon. Ook konden we een paar nieuwe leden welkom heten. Met dank aan de werkgroep en de sponsors: de gemeente Wijdemeren, Albert Heijn en het Spiegelhuys, kunnen we terugkijken op een geslaagde Open Monumentendag.

12 september - Onthulling bord Oorlogsmonument Albert van Benschop

Het monument ter ere van Albert van Benschop, op 14 januari 1945 bij de razzia door de Duitse bezetter doodgeschoten, is op initiatief van de Historische Kring in samenwerking met de eigenaar: de gemeente Wijdemeren, gerestaureerd. Aan de voltooiing van de restauratie is, tijdens het Parochiefeest op zondag 12 september, met een bijzondere herdenking de nodige aandacht besteed.

Pastor Wenneker die de herdenking leidde, vertelde zijn persoonlijke herinnering aan die tragische dag in januari 1945. Hij gaf aan dat grote gebeurtenissen uit de wereldgeschiedenis ook de 'kleine wereld' van een dorp ingrijpend kunnen veranderen. Hij besloot met de woorden: De Furore Teutonigo, de Duitse Razernij, verwoestte vele levens. Het is goed dat we dat blijven herdenken. Vervolgens onthulde de nicht van Albert: Agnes van Benschop, het bord bij het monument met de beschrijving van de gebeurtenis in 1945. De herdenking werd afgesloten met het leggen van bloemen bij het monument.

14 september - Officiële overdracht replica vliegtuigmonument

Op die dinsdagmiddag werd het Bergse oorlogsmonument symbolisch overgedragen van de Warinschool aan de Jozefschool. Elk jaar draagt een van de basisscholen zorg voor het onderhoud van dit indrukwekkende monument aan de Randweg. Op terugkeer van hun missie in Duitsland stortten in de nacht van 15 mei 1943 vier Canadezen en een Engelsman neer met hun bommenwerper aan de rand van Nederhorst den Berg. De vijf jonge mannen lieten hun leven voor de bevrijding van Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog. Hun namen staan op een paneel bij het monument dat is ontworpen en gebouwd door Joost Zwagerman.

Er waren drie groepen van de Mr. Kremer-, Warin- en Jozefschool present. Na het voorlezen van een paar mooie gedichten door Sabine (Warinschool), Vera en Maaïke (Jozefschool), Wietse, Janna en Lente (Mr. Kremerschool), mocht Daniël Verweij, namens de Warinschool een klein exemplaar van het vliegtuig via kunstenaar Joost Zwagerman overhandigen aan Gijs de Hiep van de Jozefschool. Tot slot was er een minuut stilte en werden bloemen gelegd.

Scholenproject

Met het project hebben de 'oude meesters' Herman van der Molen en Cees Stalenhoef de kinderen van de groepen 5 en 6 van de drie basisscholen wegwijs gemaakt met de historie van hun dorp. Dit jaar lag het accent op kasteel Nederhorst en omgeving. Als afsluiting van het project zijn de kinderen onthaald op kasteel Nederhorst.

Nieuwe statuten en lezing over 'Bergse' kunstschilders

Dit waren de agendapunten van de extra ledenvergadering op **vrijdag 12 november** in de Bergplaats. Voorzitter Ton Kuijs opende de vergadering met toe te lichten waarom deze extra vergadering nodig was. In de 1^e extra ledenvergadering waren er onvoldoende leden aanwezig. Met als consequentie dat het wijzigingsvoorstel in een 2^e extra ledenvergadering opnieuw in stemming moet worden gebracht. Vervolgens stemden de aanwezige leden unaniem in met het voorstel tot wijziging van de statuten.

Daarna gaf de voorzitter het woord aan Claudette Baar om ons het een en ander te vertellen over de twee kunstschilders die in Nederhorst den Berg en omgeving gewoond en gewerkt hebben.

De oudste van de twee Pieter Gerardus van Os (1776-1839), woonde een tijdje in Nederhorst den Berg en 's Graveland. Behalve landschapschilder, waarbij hij geïnspireerd werd door de zeventiende-eeuwse schilders als Albert Cuyp en Paulus Potter, was hij ook een soort verslaggever in beeld van zijn tijd. Hij leefde in een woelige periode in de Nederlanden: invasies van vreemde legers, bezetting door de Fransen, het Koninkrijk Holland onder Koning Lodewijk Napoleon en ten slotte de inlijving bij Frankrijk. Ook dit legde hij vast in tekeningen en schilderijen.

Jan Jacob Spöhler(1811-1866), is in Nederhorst den Berg geboren en wel op de buitenplaats Overmeer. Hij heeft hier alleen een deel van zijn jeugd doorgebracht, na enkele jaren vertrok het gezin naar Amsterdam. Als schilder heeft hij op verschillende plaatsen in binnen- en buitenland gewoond en gewerkt.

Zowel Van Os als Spöhler worden tot de romantische school gerekend. Een kunststroming die getypeerd wordt door een nieuwe, intense manier van in de maatschappij staan. De interesse van de kunstenaars ging daarbij uit naar onder andere politiek, wetenschap, het individu en de natuur. Gehoord de positieve reacties kunnen we terugkijken op een goed historisch onderbouwde lezing met mooie beelden van het werk van beide schilders.

Aandacht actieve leden

Door de nieuwe coronamaatregelen kon de voor **23 november** geplande bijeenkomst voor de actieve leden niet doorgaan. Als alternatief is aan deze leden een brief gestuurd met een woord van dank voor hun inzet en een attentie.

Tot slot

In 2021 was het helaas opnieuw niet mogelijk om alle activiteiten in brede kring te houden. Maar ondanks de beperkingen kunnen we terugkijken op een productief jaar, met als hoogtepunten: de presentatie van het themanummer Werinon, de uitbreiding van de 'Vroeger en Nu' wandeling, de restauratie van het Oorlogsmonument, de realisatie van de nieuwe website en het lanceren van de online-nieuwsbrief. Voor 2022 spreken we de hoop uit dat we weer volop fysieke bijeenkomsten kunnen houden.

Informatie over de komende activiteiten volgt via de digitale nieuwsbrieven, het tijdschrift Werinon en de website:www.historischekring.nl

Tot slot een woord van dank aan iedereen die op wat voor manier dan ook heeft bijgedragen aan het realiseren van de activiteiten en het uitvoeren van de projecten.

